

Bariery i wyzwania w reformowaniu
systemu planowania publicznego
VII Konferencja Krakowska
8-9 czerwca 2014

Tadeusz Markowski

Bariery przy wprowadzaniu nowych metod planowania publicznego

- Prawne +(mentalność prawnicza)
- Presja spekulacyjna na terenach urbanizowanych
- Przyzwyczajenie i wykształcone nawyki projektantów i użytkowników planów ocenianych jako wadliwe.
- Nieadekwatny warsztat metodologiczny (wadliwe plany)
- Narastające sprzeczności między politycznymi regulacyjnymi ustaleniami planów a systemem w bodźców ekonomicznych i innych regulacji prawa materialnego
- (Narastająca) niesprawność administracji rządowej i samorządowej
- Informacyjna (brak możliwości prowadzenia monitoringu procesów rozwoju)

Wyzwania

- Dopasowanie systemu planowania publicznego do cech współczesnej zglobalizowanej gospodarki
- Usprawnienie alokacyjne zasobów (usprawnienie rynków)
- Stworzenie warunków w obszarach funkcjonalnych do budowania trwałych przewag konkurencyjnych przez sektor biznesowy

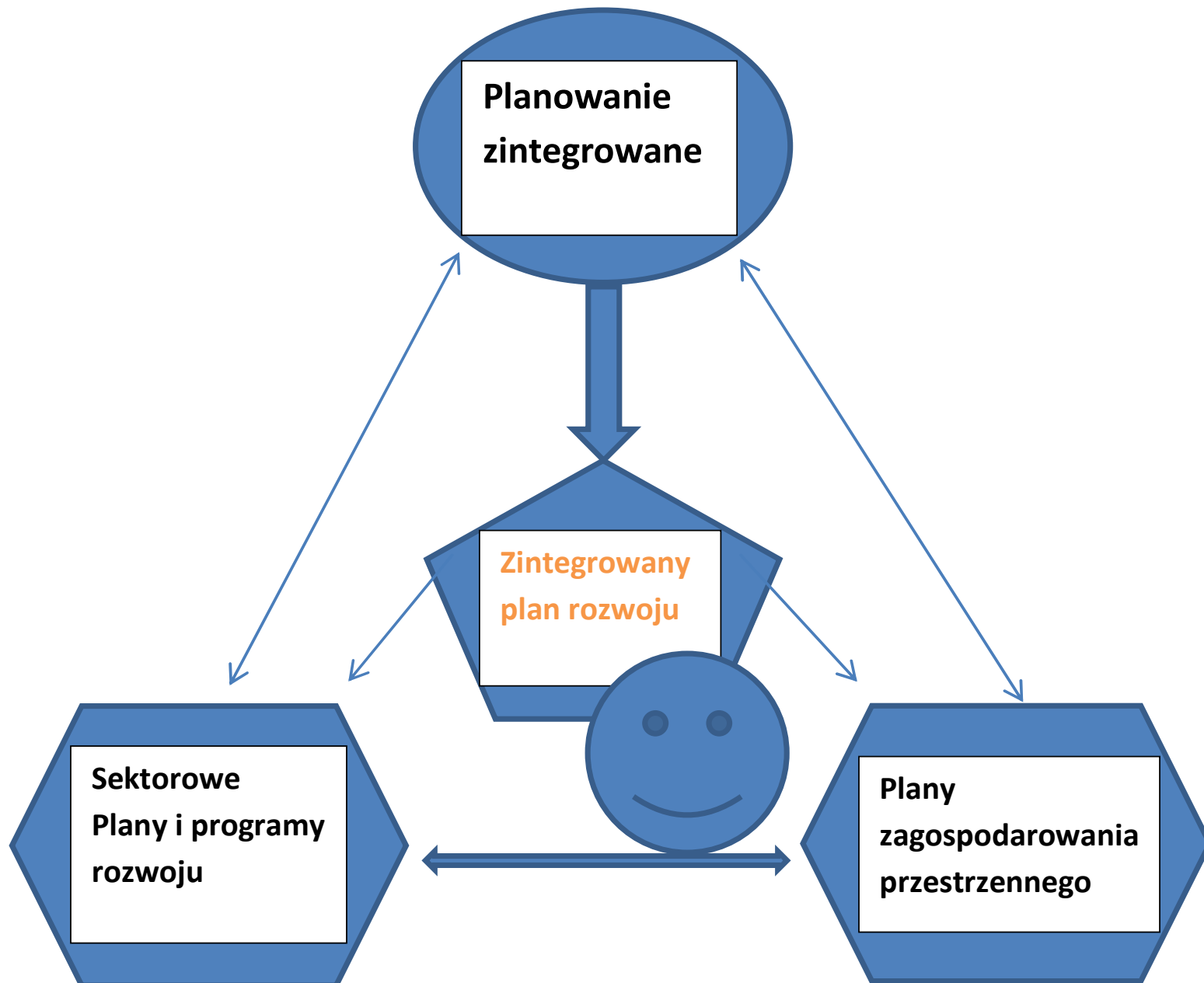
Cechy publicznego planowania rozwoju

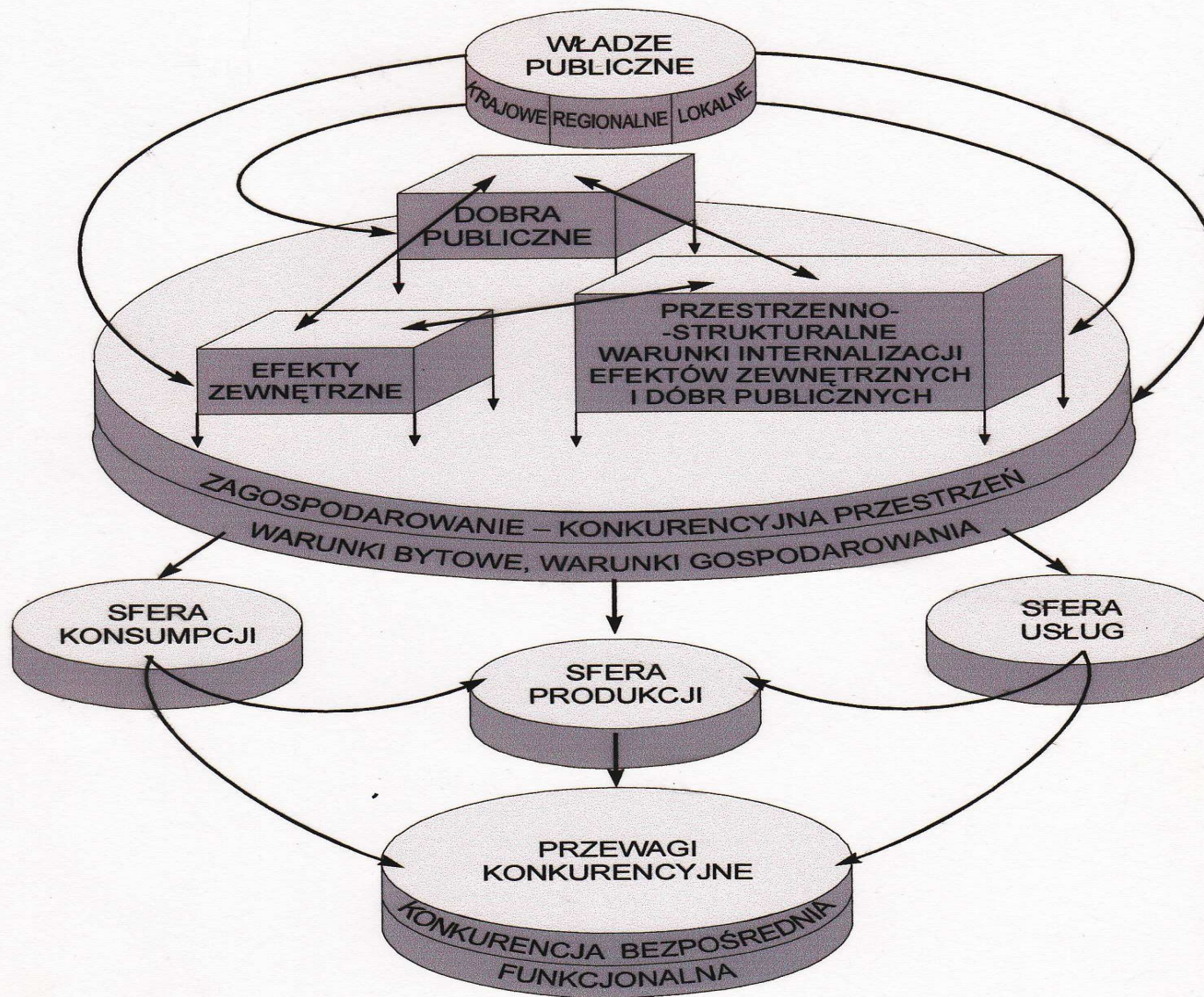
- Zintegrowane
- Elastyczne
- Responsywne – reagujące na zmienne sytuacje społeczne i rynkowe
- Sprawne (korzystne -sprawiedliwe, efektywne, skuteczne)

Planowanie lokalnego rozwoju ekonomicznego

W historii planowania w gospodarce rynkowej różni autorzy wymieniają (Blakely 1989, Bergman, 1981,) następujące typy ujęć planistycznych:

- **Planowanie przyciągające** (recruitment planning),
- **Planowanie impaktywne** lub inaczej śledząco-eliminujące (impact planning),
- **Planowanie w warunkach nieprzewidywalności zdarzeń** (contingency planning),
- **Planowanie strategiczne** (strategic planning).

Rys 1. Polityka kształtowania konkurencyjnej przestrzeni- władza jako podmiot wspierania konkurencji funkcjonalnej tj. bezpośrednio konkurujących jednostek gospodarczych

Wnioski i rekomendacje

- Niezbędne jest zbudowanie systemu planowania pozwalającego na szybkie elastyczne reagowanie na zmiany ale jednocześnie planowania stabilizującego użytkowanie w elementach decydujących o trwałym rozwoju.
- Nie ma dobrych planów i skutecznej ich realizacji bez sprawnego, innowacyjnego i profesjonalnego procesu planowania. Oznacza to **wymóg zbudowania wysokiej jakości organizacji planistycznych przez m.in. rozwijanie wiedzy i umiejętności osób w biurach zajmujących się planowaniem.**

- Niezbędne jest zagwarantowanie publicznego charakteru planowania - **niepodatnego na korupcję, a to oznacza konieczność wzmocnienia rangi zawodu planisty zatrudnionego w publicznym sektorze i wzmocnienie profesjonalizmu biur planowania.**
- **Wsparcie rządowe będzie możliwe po utworzeniu silnych zawodowo instytucji centralnych.** Są to warunki wyjściowe dla rozwoju dobrych praktyk, tradycji, możliwości oddziaływania na orzecznictwo sądowe poprzez wymianę doświadczeń między biurami i tworzenie ponad lokalnych sieci wiedzy i wartości.
- Należy wprowadzić do praktyki **jeden zintegrowany plan wojewódzki, w którym będą zapisane strategie rozwoju i programy operacyjne oraz warstwa przestrzenna z tzw. ustaleniami wiążącymi w sferze planowania regulacyjnego tj.** wskazujące lokalizację inwestycji celu publicznego oraz inne wiążące ustalenie tekstowe zorientowane na ochronę interesu publicznego.

- Należy prowadzić intensywne kształcenie obywatelskie tak, aby zapewnić realny udział społeczeństwa w procesach rozwoju w zgodzie z paradygmatem rozwoju sustensywnego i dążeniem do zapewnienia ładu przestrzennego.
-
- **Sfera regulacyjna planowania miejscowego**
- Niezbędne jest wprowadzenie jako **powszechnie obowiązującego zintegrowanego dokumentu rozwoju gminy (w miejsce obecnego studium i opcjonalnej obecnie lokalnej strategii rozwoju)** z uwalonymi i wiążącymi ustaleniami w zakresie podstawowych elementów rozwoju przestrzennego i ochrony terenów wprowadzanymi do planów miejscowych.

- Niezbędne jest przygotowanie służb samorządowych i nadanie im właściwych kompetencji do antycypacyjnego zapobieganiu sytuacjom konfliktowym. Rozwiązaniami zmniejszającymi tło i źródło konfliktów w grze o przestrzeń są:
- Wprowadzenie w życie zasady wydawania pozwoleń na budowę na nowych terenach urbanizacji wyłącznie na podstawie planu.
- Wprowadzenie obowiązku planowania urbanistycznego dla terenów renaturyzowanych lub przeznaczanych pod inne funkcje niż dotychczasowe formy.
- Zapewnienie warunków samorządom terytorialnym do wyprzedzającego lub równoległej budowy infrastruktury z pełnym jej refinansowaniem ze strony użytkowników (powiązanie finansowania infrastruktury z korzyściami (opłatami) użytkowników).

Do procedur planistycznych w sytuacjach konfliktowych należy wprowadzić obowiązek stosowania kompleksowych analiz korzyści kosztów wg zunifikowanej procedury. Procedury ocen oddziaływania na środowisko nie są instrumentem wystarczającym a wręcz przeciwnie, stymulują konflikty społeczne pomijając ekonomiczne oddziaływanie skutków na środowisko.

Kompleksowa reforma systemu planowania musi mieć także charakter zintegrowany. Niezbędne jest równoległe działanie w trzech strategicznych sferach:

- ekonomicznej (rynkowej),
- społecznej,
- instytucjonalno-organizacyjnej i proceduralnej (procedury i zakres ustaleń dokumentów planistycznych).

- System gospodarowania przestrzenią, na który składa się planowanie zintegrowane, planowanie regulacyjne, kataster przeznaczenia gruntów; **musi być powiązany z systemem podatków majątkowych od wartości i różnego typu opłat infrastrukturalnych. Jest to warunek konieczny dla zapewnienia publicznej roli władzy w dostarczaniu usług publicznych.**

